

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL BRAȘOV BIROUL DE INFORMARE ȘI RELAȚII PUBLICE

COMUNICAT

Prin Hotărârea nr. 55/16.01.2020 a Secției pentru Judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, s-a stabilit convocarea Adunărilor generale ale judecătorilor de la judecătoria, tribunale și curți de apel, conform art. 50 alin. (4) și art. 51 lit. d) din Legea nr. 304/2004, la data de 21 ianuarie 2020 ora 12.00, pentru a formula un punct de vedere motivat relativ la iminenta abrogare a dispozițiilor legale care consacră pensia de serviciu, din perspectiva încălcării independenței și afectării statutului constituțional al judecătorilor.

Astăzi, 21.01.2020, la Curtea de Apel Brașov a avut loc Adunarea Generală a judecătorilor din cadrul acestei instanțe, ocazie cu care, în unanimitate s-a adoptat hotărârea conform căreia este inacceptabilă abrogarea dispozițiilor privind pensiile de serviciu.

În adoptarea punctului de vedere mai sus menționat au fost avute în vedere următoarele argumente:

Independența justiției este o valoare fundamentală a statului de drept, nefiind un privilegiu al magistratului, ci un drept al cetățenilor de a beneficia de garanțiile unui stat în care nimeni nu este mai presus de lege. Independența justiției constituie o condiție prealabilă apărării statului de drept și garantării fundamentale a unui proces echitabil, astfel cum a reafirmat Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni în Avizul nr. 17 (2014).

Independența financiară a judecătorului – componentă indubitabilă a independenței judecătorului, ca esență a conceptului de „tribunal independent”, consacrat de CEDO, a fost afirmată și reafirmată în documentele internaționale ale căror prevederi nu pot fi ignorate, având în vedere angajamentele luate de Statul Român. Prin Principiile Fundamentale ale Independenței Justiției, adoptate de ONU în 1985, s-a stabilit că este de datoria tuturor guvernelor și a celorlalte instituții de a respecta independența corpului de judecători, fiind de datoria fiecărui stat membru să asigure resursele adecvate pentru a permite ca aceștia să își îndeplinească atribuțiile în mod corespunzător.

În cauza *Stubbings și alții contra Marii Britanii*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că "nu orice diferență de tratament presupune încălcarea automată a art. 14 al Convenției, ci numai atunci când persoane în situații identice sau comparabile se bucură de un tratament preferențial față de altele, fără nicio justificare obiectivă rezonabilă".

Curtea de Justiție a Uniunii Europene, în Hotărârea din 27 februarie 2018, pronunțată în cauza C-64/16, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, a statuat că, la fel ca inamovibilitatea membrilor organismului vizat, perceperea de către aceștia a unei remunerații cu un nivel adecvat în raport cu importanța funcțiilor pe care le exercită constituie o garanție inherentă independenței judecătorilor.

Proiectul legislativ a cărui aprobare este iminentă are nr. Pl-x 292/2019 la Camera Deputaților și titlul „Lege privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și

indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale”, astfel cum a fost modificat în 18.12.2019 [a se vedea Raportul Comisiei pentru muncă și protecție socială (<http://www.cdep.ro/comisii/munca/pdf/2019/rp292.pdf>)]. Titlul inițial a fost modificat după ce unele dintre categoriile enumerate în acel titlu au fost excluse de la măsura abrogării pensiilor de serviciu.

Prin art. 2 se abrogă în bloc art. 82, 83, 83¹, 83², 83³, 84, 85 și 85¹ din Legea nr. 303/2004, eliminându-se cu totul pensiile de serviciu ale magistraților (a se vedea amendamentele din 18.12.2019). Așadar, punctul de vedere al adunărilor generale vizează, astfel cum s-a stabilit prin Hot. nr. 55/2019 a Secției pentru Judecătoria a CSM, iminenta abrogare a dispozițiilor legale privind pensia de serviciu a magistraților.

Măsura drastică și neconstituțională lasă neatinsă pensiile de serviciu ale militarilor (inclusiv personalului din instituțiile/autoritățile din domeniul „siguranței naționale”) și ale polițiștilor – urmând să beneficieze, în continuare, de aceste pensii și personalul Administrației Naționale a Penitenciarelor. Inechitățile ce se creează sunt evidente și cu totul nejustificate, nesocotind specificul activității de judecător, procuror, precum și interdicțiile/incompatibilitățile numeroase și continue pe perioada exercitării profesiei (facem trimitere inclusiv la jurisprudența CSM, prin care au fost dezvoltate aceste incompatibilități/interdicții în anii trecuți).

În acest sens, **Decizia Curții Constituționale nr. 45/2018** a confirmat regimul sever al incompatibilităților magistraților, făcând și comparația cu alte sisteme de drept: „*Spre deosebire de alte sisteme constituționale (spre exemplu, Germania sau Suedia; a se vedea Avizul nr. 806/2015 privind libertatea de expresie a judecătorilor, adoptat de Comisia de la Veneția, la cea de-a 103-a sa reuniune plenară din 19- 20 iulie 2015), care sunt mai permissive în ceea ce privește compatibilitatea funcției de judecător cu cele de demnitate publică, în sistemul nostru constituțional normele antereferte sunt foarte stricte cu privire la incompatibilitățile care însoțesc funcția de judecător/procuror, rațiunea acestora fiind aceea de a evita confuziunea între aceste funcții și orice alte funcții publice sau private, indiferent de natura lor (politică sau economică)*” – pct. 169.

Exemple ale inechităților rezultând din proiectul de lege:

- la nr. crt. 5 din Anexa nr. 1 – Amendamente admise (a se vedea Raportul din 18.12.2019 al comisiei pentru muncă și protecție socială) se susține, la „motivare”, că „Este necesară menținerea pensiilor militare de stat, având în vedere restricțiile impuse de lege pe perioada activității”, în timp ce la magistrați nici măcar nu se amintește de restricții, interdicții, incompatibilități;
- personalul ANP, care aparține ierarhic de Ministerul Justiției, continuă să beneficieze de pensii de serviciu, în timp de judecătoria și grefierii nu; așa fiind, judecătorul de supraveghere a privării de libertate care supraveghează și controlează asigurarea legalității în executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate la penitenciar, nu va avea pensie de serviciu, dar personalul penitenciarului va beneficia de această pensie;
- procurorii care instrumentează cauzele penale, judecătoria care le soluționează și grefierii care participă la activitatea de urmărire penală, respectiv de judecată, nu vor avea pensie de serviciu, însă polițiștii care vor face acte în acele dosare, potrivit competenței lor, sub supravegherea și din dispoziția procurorului, vor avea astfel de pensie;
- judecătoria și procurorii militari vor continua să beneficieze de pensie de serviciu (dat fiind că proiectul conține abrogarea art. 82 alin. (7) din Legea nr. 303/2004, însă vor păstra pensie de serviciu ca militari), în timp ce judecătorilor și procurorilor de la celelalte instanțe/parchete nu li se va mai recunoaște acest drept.

Se impune a fi subliniat faptul că din punct de vedere statistic, în raport de numărul total al pensiilor de serviciu (circa 250.000), se observă că cele ale judecătorilor și procurorilor (3301) reprezintă 1,32 %, iar față de totalul general al pensionarilor din România, de 4.476.833 (potrivit site-ului CNPP), procentul este de 0,07 %.

Existența unor "anomalii" invocate ca principal argument al eliminării pensiilor speciale nu poate fi invocată ca argument în sprijinul acestui tip de inițiative, în condițiile în care aceste "scăpări" își au izvorul în lege, iar ele nu sunt de natură de avantajeze magistrații de carieră, ci, dimpotrivă, să creeze profunde dezechilibre și inechități în rândul aceleiași categorii profesionale.

Curtea Constituțională a stabilit în mod constant în jurisprudența sa că pensia de serviciu a magistraților constituie o componentă a independenței acestora, garanție a statului de drept, bucurându-se de protecție constituțională. În acest sens, se impune a fi subliniat faptul că abrogarea pensiei de serviciu prin art. 198 din Legea nr. 19/2000 a fost declarată neconstituțională prin Decizia Curții Constituționale nr. 20/2010, argumentele avute în vedere fiind ulterior reluate și în alte decizii.

Astfel, în **Decizia nr. 873 din 25 iunie 2010 a Curții Constituționale** s-au reținut următoarele:

„Este indubitabil faptul că principiul independenței justiției nu poate fi restrâns numai la cuantumul remunerației (cuprinzând atât salariul, cât și pensia) magistraților, acest principiu implicând o serie de garanții, cum ar fi: statutul magistraților (condițiile de acces, procedura de numire, garanții solide care să asigure transparența procedurilor prin care sunt numiți magistrații, promovarea și transferul, suspendarea și încetarea funcției), stabilitatea sau inamovibilitatea acestora, garanțiile financiare, independența administrativă a magistraților, precum și independența puterii judecătorești față de celelalte puteri în stat. **Pe de altă parte, independența justiției include securitatea financiară a magistraților, care presupune și asigurarea unei garanții sociale, cum este pensia de serviciu a magistraților. În concluzie, Curtea constată că principiul independenței justiției apără pensia de serviciu a magistraților, ca parte integrantă a stabilității financiare a acestora, în aceeași măsură cu care apără celelalte garanții ale acestui principiu. (...)**

Astfel, prin **Decizia nr. 20/2000** referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a art. 41 alin. (2) din Legea privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și a dispozițiilor art. 198 din aceeași lege prin care a fost abrogat art. 103 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată, decizie publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 72 din 18 februarie 2000, **Curtea a statuat că pensia de serviciu pentru magistrați, introdusă în anul 1997 prin efectul modificării și completării Legii nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, a fost instituită în vederea stimulării stabilității în serviciu și a formării unei cariere în magistratură.** Conform reglementărilor menționate, pensia de serviciu se acordă la împlinirea vârstei de pensionare numai magistraților, care, în privința totalului vechimii lor în muncă, îndeplinesc condiția de a fi lucrat un anumit număr de ani numai în magistratură. Instituirea pensiei de serviciu pentru magistrați "nu reprezintă un privilegiu, ci este justificată în mod obiectiv, ea constituind o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutului special căruia trebuie să i se supună magistrații". **Astfel, acest statut special stabilit de Parlament prin lege este mult mai sever, mai restrictiv, impunând magistraților "obligații și interdicții pe care celelalte categorii de asigurați nu le au. Într-adevăr acestora le sunt interzise activități ce le-ar putea aduce venituri suplimentare, care să le asigure posibilitatea efectivă de a-și crea o situație materială de natură să le ofere după pensionare menținerea unui nivel de viață cât mai apropiat de cel avut în timpul activității."** (...)

Având în vedere toate aceste considerente și ținând cont de jurisprudența Curții Constituționale referitoare la pensia de serviciu a magistraților, Curtea constată că **statutul constituțional al magistraților - statut dezvoltat prin lege organică și care cuprinde o serie de incompatibilități și interdicții, precum și responsabilitățile și riscurile pe care le implică exercitarea acestor profesii - impune acordarea pensiei de serviciu ca o componentă a**

independenței justiției, garanție a statului de drept, prevăzut de art. 1 alin. (3) din Legea fundamentală.”

De asemenea, reglementări și recomandări la nivel internațional și european sun în același sens. Cu titlu de exemplu, art. 6.4 din **Carta europeană privind statutul judecătorilor**, adoptată în anul 1998, prevede că *"În mod special, statutul garantează judecătorului sau judecătorei care a împlinit vârsta legală pentru încetarea funcției, după ce a exercitat-o ca profesie o perioadă determinată, plata unei pensii al cărei nivel trebuie să fie cât mai apropiat posibil de acela al ultimei remunerații primite pentru activitatea jurisdicțională"*.

În concluzie, constatăm că eliminarea pensiei de serviciu a magistraților intră în vădit conflict atât cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale, cât și cu reglementările și recomandările internaționale și europene, afectând în mod grav independența justiției. Suntem deschiși în același timp dialogului cu celelalte puteri ale statului pentru ajustarea prevederilor legale care au generat – prin modificările recente – anomalii referitoare la modul de calcul al cuantumului pensiilor de serviciu, astfel încât pensia de serviciu să nu poată depăși cuantumul salariului net al unui judecător în funcție.

În situația în care punctul de vedere al magistraților nu va fi avut în vedere, ne rezervăm dreptul de a folosi toate mijloacele legale, inclusiv sesizarea Curții Constituționale cu o excepție de neconstituționalitate. De asemenea, ne rezervăm dreptul de a sesiza organismele interne și europene, pentru a lua măsurile cele mai eficace și mai urgente, în vederea apărării și restabilirii normelor legale de protecție împotriva unor imixțiuni, ce afectează independența judecătorilor, legitimate prin avansarea sau edictarea unor proiecte de lege.

BIROUL DE INFORMARE ȘI RELAȚII PUBLICE